

**TRIBUNA TÎNĂRULUI CERCETĂTOR
THE TRIBUNE OF YOUNG SCIENTISTS
ТРИБУНА МОЛОДЫХ УЧЕНЫХ**

**PROTECȚIA JURIDICĂ A INDIVIDULUI ÎN CONTEXTUL ORDINII JURIDICE
GLOBALE: EVOLUȚII, MECANISME ȘI PROVOCĂRI CONTEMPORANE**

**LEGAL PROTECTION OF THE INDIVIDUAL IN THE CONTEXT
OF THE GLOBAL LEGAL ORDER: EVOLUTION, MECHANISMS
AND CONTEMPORARY CHALLENGES**

**ПРАВОВАЯ ЗАЩИТА ЛИЧНОСТИ В КОНТЕКСТЕ ГЛОБАЛЬНОГО
ПРАВОВОГО ПОРЯДКА: ЭВОЛЮЦИЯ, МЕХАНИЗМЫ И
СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ**

GHEGHEȘ Cristina* / GHEGHEȘ Cristina / ГЕГЕШ Кристина

<https://orcid.org/0009-0008-7192-6288>

ABSTRACT:

**LEGAL PROTECTION OF THE INDIVIDUAL IN THE CONTEXT OF THE GLOBAL LEGAL
ORDER: EVOLUTION, MECHANISMS AND CONTEMPORARY CHALLENGES**

Legal protection of the individual represents one of the most significant transformations of contemporary international law, reflecting the transition from a state-centered paradigm to a person-centered one. Within the framework of classical international law, the individual was not recognized as a subject of law, being considered only an object of state protection. Post-war developments, driven by the need to prevent serious violations of fundamental rights, led to the consecration of the individual as a direct holder of rights and, in certain situations, as a subject of international legal obligations.

This article aims to analyze, in a thorough manner, the evolution of the legal status of the individual, the development of normative and institutional mechanisms of protection, as well as the structural limits of the international legal system. The paper also examines the relevant doctrinal contributions and case law of international courts, especially the European Court of human rights, highlighting their role in strengthening legal protection.

The analysis highlights the fact that, despite significant progress, the legal protection of the individual remains dependent on the will of the states and affected by normative fragmentation. In the context of globalisation and technological development, it is necessary to adapt existing legal mechanisms to respond to new challenges and vulnerabilities.

Keywords: international law; human rights; protection of the individual; international jurisdictions; ECHR; sovereignty; international criminal liability; globalization; normative fragmentation.

* **GHEGHEȘ Cristina** - Studentă-doctorandă, Universitatea de Studii Europene din Moldova; Cadru didactic, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (Iași, România). / **GHEGHES Cristina** - PhD student, University of European Studies of Moldova; Teacher, "Alexandru Ioan Cuza" University of Iasi (Iasi, Romania). / **ГЕГЕШ Кристина** - Аспирантка, Европейский университет Молдовы; Преподавательский состав, университет "Александру Иоан Куза" в Яссах (Яссы, Румыния). **E-mail:** cristinagheg@yahoo.com ; <https://orcid.org/0009-0008-7192-6288>

JEL Classification: K10; K33

Universal Decimal Classification: 341.7; 341(4/9); 341.231.14:342.7.

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2026.22-2.12>

РЕЗУМАТ:

PROTECȚIA JURIDICĂ A INDIVIDULUI ÎN CONTEXTUL ORDINII JURIDICE GLOBALE: EVOLUȚIE, MECANISME ȘI PROVOCĂRI CONTEMPORANE

Protecția juridică a individului reprezintă una dintre cele mai semnificative transformări ale dreptului internațional contemporan, reflectând tranziția de la o paradigmă centrată pe stat la una centrată pe persoană. În cadrul dreptului internațional clasic, individul nu era recunoscut ca subiect de drept, fiind considerat doar un obiect al protecției statale. Evoluțiile postbelice, determinate de necesitatea prevenirii încălcărilor grave ale drepturilor fundamentale, au condus la consacrarea individului ca titular direct de drepturi și, în anumite situații, ca subiect al obligațiilor juridice internaționale.

Prezentul articol își propune să analizeze, într-o manieră aprofundată, evoluția statutului juridic al individului, dezvoltarea mecanismelor normative și instituționale de protecție, precum și limitele structurale ale sistemului juridic internațional. De asemenea, lucrarea examinează contribuțiile doctrinare relevante și jurisprudența instanțelor internaționale, în special a Curtea Europeană a Drepturilor Omului, evidențiind rolul acestora în consolidarea protecției juridice.

Analiza evidențiază faptul că, în ciuda progreselor semnificative, protecția juridică a individului rămâne dependentă de voința statelor și afectată de fragmentarea normativă. În contextul globalizării și al dezvoltării tehnologice, se impune adaptarea mecanismelor juridice existente pentru a răspunde noilor provocări și vulnerabilități.

Cuvinte-cheie: drept internațional; drepturile omului; protecția individului; jurisdicții internaționale; CEDO; suveranitate; răspundere penală internațională; globalizare; fragmentare normativă.

JEL Classification: K10; K33

CZU: 341.7; 341(4/9); 341.231.14:342.7.

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2026.22-2.12>

РЕЗЮМЕ:

ПРАВОВАЯ ЗАЩИТА ЛИЧНОСТИ В КОНТЕКСТЕ ГЛОБАЛЬНОГО ПРАВОВОГО ПОРЯДКА: ЭВОЛЮЦИЯ, МЕХАНИЗМЫ И СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ

Правовая защита личности представляет собой одну из наиболее значительных преобразований современного международного права, отражающую переход от парадигмы, ориентированной на государство, к парадигме, ориентированной на человека. В рамках классического международного права индивид не был признан субъектом права, поскольку считался лишь объектом государственной защиты. Послевоенные события, обусловленные необходимостью предотвращения серьезных нарушений основных прав, привели к закреплению личности как прямого правообладателя, а в определенных ситуациях – как субъекта международных правовых обязательств.

Настоящая статья направлена на углубленный анализ эволюции правового статуса личности, развития нормативных и институциональных защитных механизмов, а также структурных границ международной правовой системы. В документе также рассматриваются соответствующие доктринальные вклады и jurisprudenция международных судов, в частности Европейский суд по правам человека, подчеркивая их роль в усилении правовой защиты.

Анализ показывает, что, несмотря на значительный прогресс, правовая защита личности остается зависимой от воли государств и подверженной нормативной фрагментации. В контексте глобализации и технологического развития необходимо адаптировать существующие правовые механизмы для решения новых проблем и уязвимостей.

Ключевые слова: международное право; права человека; защита личности; международные юрисдикции; ЕСПЧ; суверенитет; международная уголовная ответственность; глобализация; нормативная фрагментация.

JEL Classification: K10; K33

УДК: 341.7; 341(4/9); 341.231.14:342.7.

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2026.22-2.12>

1. Introducere

Dreptul internațional public a fost, în mod tradițional, construit pe fundamentul relațiilor dintre state suverane, în cadrul unui sistem juridic în care statul reprezintă actorul central și exclusiv. Această paradigmă centrată pe stat a dominat gândirea juridică timp de secole, fiind susținută de principiile suveranității și non-intervenției, care au constituit pilonii ordinii juridice internaționale clasice. În acest context, individul nu beneficia de o recunoaștere juridică autonomă, fiind considerat un simplu obiect al reglementării juridice, ale cărui drepturi și interese erau mediate exclusiv prin intermediul statului.

În acest context, adoptarea Declarației Universale a Drepturilor Omului a reprezentat un moment fondator în evoluția dreptului internațional contemporan¹.

Pentru prima dată, comunitatea internațională a consacrat, într-un document cu vocație universală, ideea că drepturile fundamentale aparțin individului în virtutea demnității sale intrinseci, independent de recunoașterea statului. Această concepție reflecta structura societății internaționale din perioada respectivă, caracterizată printr-un nivel redus de interdependență și printr-o organizare predominant bilaterală a relațiilor juridice. Statul era perceput ca o entitate suverană absolută, iar orice ingerință în treburile sale interne era considerată incompatibilă cu normele dreptului internațional. În consecință, protecția juridică a individului era indirectă, fragmentară și profund dependentă de voința statului, ceea ce genera vulnerabilități semnificative, în special în situațiile în care statul devenea el însuși autorul încălcărilor drepturilor fundamentale.

Transformările dramatice ale secolului XX, în special cele generate de conflictele armate și de încălcările sistematice ale drepturilor omului, au evidențiat limitele acestui model și au determinat o reevaluare profundă a rolului individului în cadrul ordinii juridice internaționale. Experiențele traumatice ale celui de-al Doilea Război Mondial au demonstrat că protecția oferită exclusiv de stat nu este suficientă pentru a garanta respectarea demnității umane, ceea ce a condus la dezvoltarea unui nou cadru juridic orientat spre protecția directă a persoanei. Această schimbare a marcat începutul unui proces de „umanizare” a dreptului internațional, prin care protecția individului a devenit un obiectiv central al normelor juridice internaționale.

În plan doctrinar, această transformare a fost analizată în mod amplu, literatura de specialitate evidențind trecerea de la un drept internațional centrat exclusiv pe stat la un drept internațional în care individul dobândește un rol tot mai important, atât ca titular de drepturi, cât și ca potențial subiect al răspunderii internaționale. În același timp, o parte semnificativă a doctrinei subliniază caracterul evolutiv și adaptativ al acestui domeniu, marcat de extinderea continuă a regimurilor normative și de diversificarea actorilor implicați. Totodată, Martti Koskenniemi a atras atenția asupra limitelor acestei evoluții, evidențind tensiunile dintre universalismul drepturilor omului și fragmentarea normativă a dreptului internațional.¹ În prezent, individul este recunoscut nu doar ca titular de drepturi fundamentale, ci și ca subiect al obligațiilor juridice internaționale, în special în domeniul dreptului penal internațional. Această dublă dimensiune reflectă complexitatea statutului juridic al individului și evidențiază maturizarea dreptului internațional contemporan. Totuși, această evoluție nu este lipsită de ambiguități și limite, întrucât eficiența mecanismelor de protecție rămâne dependentă de voința statelor și de capacitatea acestora de a implementa normele internaționale.

În acest cadru, prezentul articol își propune să analizeze, într-o manieră critică și aprofundată, protecția juridică a individului în contextul ordinii juridice globale. Demersul urmărește mai multe obiective: în primul rând, examinarea evoluției statutului juridic al individului, de la paradigma clasică la cea contemporană; în al doilea rând, analiza mecanismelor normative și instituționale de protecție; în al treilea rând, identificarea limitelor structurale ale sistemului juridic internațional și

¹Martti Koskenniemi, *Fragmentation of International Law: Difficulties Arising from the Diversification and Expansion of International Law*, 2006, disponibil la: https://www.mpil.de/files/pdf4/annuaire/annuaire_2013/03_koskenniemi.pdf, accesat 15.04.2026

în final, evaluarea provocărilor contemporane generate de globalizare, dezvoltare tehnologică și noile forme de vulnerabilitate transnațională.

Metodologia utilizată este una interdisciplinară, bazată pe analiza doctrinară, studiul jurisprudenței internaționale și examinarea instrumentelor juridice relevante. Abordarea este una critică, care urmărește nu doar descrierea mecanismelor existente, ci și evaluarea eficienței acestora în contextul actual.

Protecția juridică a individului se conturează ca un domeniu dinamic și complex, situat la intersecția dintre suveranitatea statelor și exigențele drepturilor fundamentale. Această dinamică structurală constituie punctul de plecare al analizei dezvoltate în cadrul prezentului articol.

2. Evoluția statutului juridic al individului

2.1. Paradigma clasică: individul ca obiect al dreptului internațional

Primul element definitoriu al dreptului internațional clasic îl constituie caracterul său profund centrat pe stat. În această paradigmă, doar statele erau recunoscute ca subiecte de drept, fiind singurele entități capabile să creeze norme juridice și să își asume obligații la nivel internațional. Individul era complet exclus din această categorie, fiind perceput exclusiv ca obiect al protecției statale.

Această concepție era justificată de structura societății internaționale din perioada respectivă, caracterizată printr-un nivel redus de interdependență și prin predominanța principiului suveranității. Statul era considerat entitatea supremă, iar intervenția în treburile interne era privită ca o încălcare a dreptului internațional.

În acest context, drepturile individului nu aveau o recunoaștere juridică autonomă. Ele erau subsumate ordinii juridice interne, iar orice încălcare era tratată exclusiv la nivel național. În lipsa unui mecanism internațional de protecție, individul nu avea acces la mijloace juridice de protecție la nivel internațional.

Un instrument important în această perioadă era protecția diplomatică, prin care statul putea interveni în numele cetățenilor săi. Totuși, acest mecanism era profund limitat, deoarece depindea de voința statului. Dacă statul refuza să acționeze, individul nu avea nicio posibilitate de apărare.

Doctrina a susținut această abordare timp îndelungat. Potrivit acesteia, recunoașterea individului ca subiect de drept ar fi afectat echilibrul sistemului internațional și ar fi subminat suveranitatea statelor.

Cu toate acestea, realitatea istorică a demonstrat limitele acestui model. În situațiile în care statul devenea el însuși autorul încălcărilor, individul era lipsit de orice protecție efectivă.

Această vulnerabilitate structurală a stat la baza transformărilor ulterioare ale dreptului internațional, care au condus la recunoașterea individului ca subiect de drept.

2.2. Transformarea postbelică: redefinirea individului ca subiect de drept

Transformările profunde ale dreptului internațional după cel de-al Doilea Război Mondial au fost determinate de necesitatea prevenirii atrocităților și a încălcărilor sistematice ale drepturilor fundamentale. În acest context, comunitatea internațională a început să dezvolte un sistem juridic orientat spre protecția individului.

Adoptarea Declarației Universale a Drepturilor Omului a reprezentat un moment esențial în această evoluție¹. Pentru prima dată, drepturile fundamentale au fost consacrate la nivel internațional ca drepturi inerente persoanei.

¹ United Nations, Universal Declaration of Human Rights (1948) <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>, accesat 10.04.2026

⁴ Antonio Cassese, International Law, 2001, Oxford University Press, 2001 pp.3-4 https://archive.org/details/internationallaw0000cass_i4s0/page/n8/mode/1up, accesat 10.04.2026

⁵ Malcolm N. Shaw, International Law, 4th ed., Cambridge University Press, 1997 online https://archive.org/details/internationallaw0000shaw_l6i4/mode/2up, accesat 17.04.2026

⁶ International Criminal Court, disponibil la: <https://www.icc-cpi.int>, accesat 19.04.2026

⁷ Antonio Cassese, op.cit., pp.138-140

Această evoluție a fost consolidată prin adoptarea unor tratate internaționale obligatorii, care au instituit standarde juridice clare și mecanisme de monitorizare. Individul a dobândit astfel o formă de personalitate juridică internațională.

În doctrină, Antonio Cassese subliniază că această transformare marchează „umanizarea dreptului internațional”, în sensul orientării acestuia către protecția persoanei.¹

De asemenea, Malcolm Shaw evidențiază faptul că această evoluție nu elimină rolul statelor, ci îl reconfigurează, acestea rămânând principalii actori ai sistemului.²

Un element esențial al acestei etape îl reprezintă apariția mecanismelor internaționale de protecție, care permit individului să invoce direct drepturi în fața unor instanțe.

Această transformare a condus la o schimbare fundamentală în arhitectura dreptului internațional, marcând trecerea de la un sistem exclusiv interstatal la unul mixt

2.3. Ordinea juridică contemporană contemporană: individul între drepturi și obligații

În contextul contemporan, statutul juridic al individului devine mult mai complex. Acesta nu mai este doar titular de drepturi, ci și subiect al obligațiilor juridice internaționale.

Această evoluție este evidentă în domeniul dreptului penal internațional, unde indivizii pot fi trași la răspundere pentru crime grave.

Crearea Curtea Penală Internațională a consolidat acest principiu,³ iar Cassese subliniază că această evoluție reprezintă o schimbare fundamentală, prin care responsabilitatea juridică trece de la nivelul colectiv al statului la cel individualizat.⁴

În același timp, această dezvoltare ridică probleme complexe, legate de raportul dintre jurisdicțiile naționale și cele internaționale.

Un alt aspect important îl reprezintă extinderea accesului individului la mecanisme jurisdicționale internaționale, ceea ce consolidează protecția juridică. Totuși, eficiența acestor mecanisme rămâne dependentă de cooperarea statelor. Această dualitate evidențiază caracterul incomplet al sistemului actual.

3. Mecanismele juridice de protecție a individului

3.1. Dimensiunea normativă a protecției juridice a individului

Protecția juridică a individului în dreptul internațional contemporan se fundamentează pe un ansamblu complex de norme juridice, care au cunoscut o dezvoltare progresivă în perioada postbelică. Aceste norme sunt consacrate în tratate internaționale, cutume și principii generale de drept și reflectă o extindere semnificativă a sferei drepturilor recunoscute.

Un element esențial al acestei evoluții îl constituie universalizarea drepturilor fundamentale. Adoptarea unor instrumente juridice internaționale a consacrat ideea că drepturile omului nu sunt limitate la spațiul intern al statelor, ci reprezintă valori universale, care trebuie protejate la nivel global. În acest sens, dreptul internațional al drepturilor omului a dobândit o autonomie relativă față de dreptul internațional clasic.

În doctrină, Antonio Cassese subliniază că această evoluție reflectă o transformare structurală a dreptului internațional, prin orientarea acestuia către protecția individului.⁵ Normele internaționale nu mai sunt concepute exclusiv pentru a reglementa relațiile dintre state, ci și pentru a proteja drepturile persoanelor.

Un alt aspect important îl reprezintă dezvoltarea obligațiilor pozitive ale statelor. Acestea implică nu doar abținerea de la încălcarea drepturilor, ci și adoptarea unor măsuri active pentru protejarea acestora. Astfel, protecția juridică a individului devine un proces dinamic, care presupune intervenția statului.

⁵ Antonio Cassese, *International Law*, 2001, pp. 3, 393

Această evoluție este evidentă în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a consacrat obligația statelor de a preveni încălcările drepturilor **fundamentale**.¹ Curtea a subliniat că protecția trebuie să fie efectivă, nu doar formală.

De asemenea, trebuie remarcat faptul că normele internaționale au devenit din ce în ce mai detaliate și mai specializate. Această dezvoltare reflectă complexitatea crescută a relațiilor internaționale și necesitatea adaptării dreptului la noile realități. Cu toate acestea, extinderea normativă ridică și probleme, în special în ceea ce privește coerența sistemului juridic. Multiplicarea normelor și a regimurilor juridice poate conduce la conflicte și dificultăți de aplicare.

3.2. Mecanisme jurisdicționale – rolul instanțelor internaționale

Un element central al protecției juridice a individului îl constituie dezvoltarea mecanismelor jurisdicționale internaționale, care permit accesul direct al individului la justiție. Aceste mecanisme reprezintă o inovație majoră în dreptul internațional, întrucât reduc dependența individului de stat.

În cadrul sistemului european, individul poate sesiza direct Curtea Europeană a Drepturilor Omului, ceea ce constituie una dintre cele mai avansate forme de protecție internațională. Acest acces direct consolidează autonomia juridică a individului și contribuie la dezvoltarea unei jurisprudențe consistente.

Jurisprudența Curții a avut un impact semnificativ asupra dreptului internațional și asupra dreptului intern al statelor. Prin interpretarea evolutivă a Convenției Europene a Drepturilor omului, Curtea a adaptat normele juridice la realitățile contemporane.

În cauza *Soering v. United Kingdom*, Curtea a stabilit că extrădarea unei persoane într-un stat unde există riscul tratamentelor inumane încalcă Convenția. Această hotărâre a extins aplicabilitatea Convenției dincolo de teritoriul statelor.²

În cauza *Osman v. United Kingdom*,³ Curtea a dezvoltat doctrina obligațiilor pozitive, stabilind că statul are obligația de a preveni riscurile la adresa vieții atunci când acestea sunt previzibile. Această decizie a consolidat rolul statului în protecția drepturilor.

Instanțele internaționale contribuie, de asemenea, la uniformizarea standardelor juridice. Prin deciziile lor, acestea creează precedente care influențează practica statelor.

Totuși, eficiența acestor mecanisme este limitată de dificultățile de executare a hotărârilor. În lipsa unor mecanisme coercitive eficiente, respectarea deciziilor depinde de voința statelor.

3.3. Mecanisme de protecție a drepturilor omului și rolul instituțiilor internaționale

Pe lângă instanțele internaționale, protecția juridică a individului este realizată și prin mecanisme quasi-jurisdicționale, precum comitetele internaționale de monitorizare. Aceste instituții analizează plângerile individuale și formulează recomandări.

Deși deciziile acestora nu au caracter obligatoriu, ele contribuie la dezvoltarea standardelor juridice și la consolidarea culturii drepturilor omului. Prin interpretările lor, aceste organisme influențează practica statelor.

Un exemplu relevant îl constituie comitetele instituite în cadrul Națiunilor Unite, care monitorizează respectarea tratatelor internaționale privind drepturile omului.

Aceste mecanisme permit individului să își exprime nemulțumirile la nivel internațional, chiar și în absența unor instanțe jurisdicționale.

De asemenea, ele contribuie la transparența și responsabilizarea statelor, prin evaluarea periodică a modului în care acestea își îndeplinesc obligațiile.

Cu toate acestea, eficiența lor este limitată de lipsa caracterului obligatoriu al deciziilor. Implementarea recomandărilor depinde de voința statelor. În plus, existența mai multor mecanisme paralele poate genera incoerență și suprapuneri.

3.4. Răspunderea penală internațională a individului

¹ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Guide on Article 2 of the European Convention on Human Rights – Right to life, actualizat la 31 august 2025, pp. 7-10 (paragr. 15-22), disponibil la: <https://ks.echr.coe.int/>, accesat 17.04.2026

² *Soering v United Kingdom*, hotărârea din 7 iulie 1989, disponibil la: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57619>, accesat la data 18.04.2026.

³ *Osman v United Kingdom*, hotărârea din 28 octombrie 1998, disponibil la: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-94149>, accesat la data 18.04.2026

Răspunderea penală internațională reprezintă una dintre cele mai importante evoluții ale dreptului internațional contemporan. Aceasta reflectă ideea că anumite crime sunt atât de grave încât afectează întreaga comunitate internațională.

Crearea Curții Penale Internaționale a marcat instituționalizarea acestui principiu fundamental. Instanța are competența de a judeca persoane acuzate de crime internaționale grave. Această evoluție reprezintă o ruptură față de paradigma clasică, în care doar statele erau responsabile la nivel internațional.

În doctrină, Cassese subliniază că această transformare marchează trecerea de la responsabilitatea statelor la responsabilitatea penală individuală în dreptul internațional.¹

Răspunderea penală internațională contribuie la consolidarea protecției juridice a individului, prin sancționarea celor care comit încălcări grave.

Totuși, aplicarea acestui mecanism se confruntă cu dificultăți semnificative, în special în ceea ce privește cooperarea statelor.

Această situație evidențiază limitele structurale ale dreptului internațional.

3.5. Relația dintre dreptul internațional și dreptul intern

Un aspect esențial al protecției juridice a individului îl constituie raportul dintre dreptul internațional și dreptul intern. În practică, eficiența normelor internaționale depinde în mod decisiv de modul în care acestea sunt integrate și aplicate în sistemele juridice naționale.

Doctrina distinge între două modele principale: monismul și dualismul. În sistemele moniste, normele internaționale sunt integrate direct în ordinea juridică internă, fără a necesita o transformare formală. În schimb, în sistemele dualiste, normele internaționale trebuie transpuse prin acte legislative interne pentru a produce efecte juridice.²

Această distincție are implicații directe asupra protecției individului. În statele moniste, individul poate invoca direct normele internaționale în fața instanțelor naționale, ceea ce facilitează accesul la justiție. În statele dualiste, accesul este condiționat de voința legislativului, ceea ce poate genera întârzieri sau lacune în protecție.

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a subliniat în mod constant că statele au obligația de a asigura efectivitatea drepturilor garantate, indiferent de modelul constituțional adoptat. Astfel, responsabilitatea finală revine statului, care trebuie să creeze mecanisme interne adecvate.

În practică, această interacțiune generează atât oportunități, cât și dificultăți. Pe de o parte, integrarea normelor internaționale contribuie la consolidarea statului de drept. Pe de altă parte, diferențele dintre sistemele juridice pot afecta uniformitatea protecției.

3.6. Rolul organizațiilor internaționale în protecția individului

Organizațiile internaționale joacă un rol esențial în dezvoltarea și implementarea mecanismelor de protecție a individului. Acestea contribuie atât la elaborarea normelor juridice, cât și la monitorizarea respectării acestora.

Un exemplu central este sistemul Organizației Națiunilor Unite, care include multiple mecanisme dedicate drepturilor omului. Consiliul pentru Drepturile Omului și mecanismul Examinării Periodice Universale (UPR) permit evaluarea situației drepturilor omului în toate statele membre.³

De asemenea, Înalțul Comisar pentru Drepturile Omului (OHCHR) joacă un rol important în promovarea standardelor internaționale și în acordarea de asistență tehnică statelor.

La nivel regional, Consiliul Europei a dezvoltat unul dintre cele mai avansate sisteme de protecție, prin Convenția Europeană a Drepturilor Omului și mecanismele aferente.

Aceste organizații contribuie la crearea unei „culturi globale a drepturilor omului”, prin promovarea valorilor universale și prin exercitarea unei presiuni politice asupra statelor.

Cu toate acestea, eficiența lor este limitată de lipsa unor mecanisme coercitive directe și de dependența de cooperarea statelor.

¹ Cassese, *International Law*, 2001, op.cit. p.8

² Malcolm N. Shaw, *International Law*, 1997, p. 130 disponibil la https://archive.org/details/internationallaw0000shaw_16i4/page/n9/mode/2up, accesat la data de 17.04.2026

³ <https://www.ohchr.org/en/instruments-and-mechanisms> accesat la data de 14.04.2026

4. Limitele structurale ale protecției juridice a individului

4.1. Caracterul descentralizat al dreptului internațional

Unul dintre principalele obstacole în calea protecției juridice a individului îl constituie caracterul descentralizat al dreptului internațional. Spre deosebire de dreptul intern, acesta nu dispune de o autoritate centrală capabilă să impună respectarea normelor.

Această situație conduce la o aplicare inegală a normelor juridice. Statele pot alege dacă și în ce măsură respectă obligațiile asumate.

În lipsa unui mecanism coercitiv eficient, protecția juridică a individului rămâne incompletă.

De asemenea, această structură favorizează selectivitatea în aplicarea dreptului. Această problemă este amplificată de diferențele dintre state, în ceea ce privește capacitatea și voința de a respecta normele.

În doctrină, Shaw evidențiază că descentralizarea reprezintă o caracteristică fundamentală a dreptului internațional, definindu-l ca un „sistem orizontal” format din state suverane și egale. Această realitate limitează eficiența mecanismelor de protecție, deoarece, în absența unui legislator central și a unor mecanisme de coerciție instituționalizate, aplicarea normelor depinde în mod decisiv de interesele și voința politică a statelor.¹

4.2. Fragmentarea normativă și incoerența sistemului

Fragmentarea normativă reprezintă o provocare majoră pentru dreptul internațional contemporan. Multiplicarea regimurilor juridice conduce la apariția unor norme contradictorii. Martti Koskeniemi subliniază că această fragmentare afectează coerența sistemului juridic⁹.

În practică, acest fenomen generează dificultăți în aplicarea normelor și reduce predictibilitatea dreptului.

De asemenea, fragmentarea poate conduce la conflicte între diferite jurisdicții. Această situație afectează protecția juridică a individului, întrucât creează incertitudine. În plus, lipsa unei ierarhii clare între norme complică soluționarea conflictelor. Această problemă evidențiază necesitatea unei mai bune coordonări între regimurile juridice, o sarcină dificilă într-un sistem diminuat de interesele divergente ale actorilor statali.

4.3. Suveranitatea statelor versus protecția internațională a individului

Unul dintre cele mai complexe aspecte ale dreptului internațional contemporan îl reprezintă tensiunea dintre suveranitatea statelor și protecția internațională a individului.

Principiul suveranității implică dreptul statelor de a-și gestiona treburile interne fără ingerințe externe. Cu toate acestea, evoluția dreptului internațional al drepturilor omului a limitat această autonomie, impunând standarde minime obligatorii.

Această tensiune este evidentă în situațiile în care statele invocă suveranitatea pentru a evita controlul internațional. În astfel de cazuri, protecția individului poate fi afectată. Conceptul de „responsabilitatea de a proteja” (Responsibility to Protect – R2P) reprezintă o încercare de a reconcilia aceste două principii. Acesta susține că, în cazul în care un stat nu își protejează cetățenii, comunitatea internațională are responsabilitatea de a interveni.²

Totuși, aplicarea acestui principiu este controversată și ridică probleme legate de legitimitate și selectivitate.

4.4. Inegalități globale și accesul diferențiat la protecție

Protecția juridică a individului este influențată în mod semnificativ de inegalitățile globale. Diferențele economice, politice și instituționale dintre state afectează capacitatea acestora de a implementa normele internaționale.

În statele cu resurse limitate sau cu instituții fragile, protecția drepturilor omului este adesea deficitară. Lipsa infrastructurii juridice, corupția și instabilitatea politică constituie obstacole majore.

În același timp, accesul la mecanismele internaționale este inegal. Procedurile pot fi complexe și costisitoare, ceea ce limitează accesul persoanelor vulnerabile.

¹Malcolm N. Shaw, *International Law*, 4th ed., Cambridge University Press, 1997, pp. 3-6, disponibil la https://archive.org/details/internationallaw0000shaw_l6i4/page/2/mode/2up, accesat la 19.04.2026

² United Nations, *Responsibility to Protect*, Office on Genocide Prevention and the Responsibility to Protect, disponibil la <https://www.un.org/en/genocideprevention/about-responsibility-to-protect.shtml>, accesat la 19.04.2026

Această situație evidențiază faptul că universalitatea drepturilor nu garantează automat și universalitatea protecției.

5. Provocări contemporane privind protecția juridică a individului

5.1. Digitalizarea și drepturile fundamentale

Dezvoltarea tehnologică generează noi provocări pentru protecția juridică a individului. Digitalizarea societății a condus la apariția unor riscuri majore, precum supravegherea excesivă, încălcarea vieții private și riscul utilizării abuzive a datelor personale. Expansiunea tehnologiilor digitale, în special a inteligenței artificiale și a sistemelor automatizate de prelucrare a datelor, ridică probleme suplimentare legate de transparență, responsabilitate și respectarea principiilor fundamentale ale dreptului. Algoritmii utilizați în luarea deciziilor pot genera discriminări indirecte sau pot afecta drepturi esențiale, precum dreptul la viața privată, la nediscriminare sau la un proces echitabil.

Instrumente precum Regulamentul general privind protecția datelor (GDPR) reflectă încercările de a adapta cadrul juridic la aceste realități,¹ instituind principii precum legalitatea prelucrării, minimizarea datelor și responsabilitatea operatorilor. Cu toate acestea, aplicarea efectivă a acestor norme întâmpină dificultăți, în special în contextul globalizării fluxurilor de date și al diversității actorilor implicați, inclusiv entități private cu o influență semnificativă.

Totodată, se conturează o tendință de extindere a protecției juridice în mediul digital, prin dezvoltarea unor noi drepturi sau prin reinterpretarea celor existente, cum ar fi dreptul la protecția datelor sau „dreptul de a fi uitat”. Aceste evoluții indică o adaptare progresivă a dreptului internațional și european la noile realități tehnologice, însă nu reușesc întotdeauna să țină pasul cu ritmul accelerat al inovării.

În consecință, evoluția tehnologică depășește adesea capacitatea de reacție a normelor juridice, generând un decalaj semnificativ între realitățile sociale și capacitatea dreptului de a asigura o protecție efectivă a individului. Reducerea acestui decalaj presupune nu doar actualizarea cadrului normativ, ci și consolidarea mecanismelor de aplicare și cooperarea internațională în domeniul reglementării spațiului digital.

Această criză a eficacității normelor internaționale nu se limitează însă la spațiul virtual, ci se manifestă cu o intensitate similară și în planul realităților fizice. Astfel, migrația reprezintă un alt domeniu fundamental în care protecția juridică a individului este pusă la încercare, evidențiind aceleași limite ale mecanismelor de garantare în fața unor crize umane de amploare.

5.2. Migrația și protecția persoanelor vulnerabile

Migrația reprezintă un alt domeniu în care protecția juridică a individului este pusă la încercare. Migranții se confruntă adesea cu riscuri majore, inclusiv exploatare, discriminare și încălcări ale drepturilor fundamentale. Vulnerabilitatea acestora este accentuată de factori precum statutul juridic incert, lipsa accesului la resurse și dependența de autoritățile statului gazdă.

În plan internațional, cadrul juridic de protecție este configurat în principal prin Convenția privind statutul refugiaților din 1951² și prin Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților, care stabilesc drepturile fundamentale ale refugiaților și obligațiile statelor. Un principiu esențial în acest context este cel al nereturnării (*non-refoulement*), care interzice expulzarea unei persoane către un stat în care aceasta ar putea fi supusă persecuțiilor sau tratamentelor inumane.

Cu toate acestea, aplicarea acestor norme este adesea inconsistentă,⁶ fiind influențată de interesele politice ale statelor, de presiunile generate de fluxurile migratorii și de lipsa unor mecanisme eficiente de control la nivel internațional. În practică, se constată diferențe semnificative între state în ceea ce privește acordarea protecției, condițiile de primire și accesul la proceduri echitabile de azil. În acest context, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului joacă un rol esențial în interpretarea și impunerea standardelor de protecție.³

¹ Uniunea Europeană, Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation), <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>, accesat la 16.04.2026

² United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), Convention Relating to the Status of Refugees (1951), disponibil la <https://www.unhcr.org/1951-refugee-convention.html>, accesat la 19.04.2026

³ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, disponibil la <https://hudoc.echr.coe.int>, accesat 19.04.2026

În plus, rolul altor actori, precum Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați, este esențial în monitorizarea respectării drepturilor migranților și în acordarea de asistență umanitară. Cu toate acestea, capacitatea acestor organizații este limitată, iar intervențiile lor depind în mare măsură de cooperarea statelor.

La nivel european, cadrul juridic este consolidat prin instrumente precum Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și sistemul european comun de azil, însă și aici persistă dificultăți legate de aplicarea uniformă a normelor și de solidaritatea între statele membre.

În acest context, protecția persoanelor vulnerabile aflate în migrație rămâne un obiectiv dificil de realizat în mod efectiv. Deși există un cadru normativ relativ bine dezvoltat, eficiența acestuia depinde în mod decisiv de voința statelor de a respecta și aplica standardele internaționale, precum și de consolidarea cooperării internaționale în domeniul migrației.

5.3. Securitate versus libertate

În contextul amenințărilor globale, statele adoptă măsuri de securitate care pot afecta drepturile fundamentale. Această situație generează o opoziție constantă între necesitatea protejării securității și respectarea libertăților individuale, în special în perioade marcate de instabilitate politică, terorism sau crize sanitare.

Măsurile adoptate de state, precum supravegherea extinsă, restricțiile de circulație sau limitarea anumitor drepturi civile, ridică probleme semnificative în ceea ce privește respectarea principiilor statului de drept. Deși aceste intervenții pot fi justificate prin necesitatea protejării ordinii publice și a securității naționale, ele trebuie să respecte standardele internaționale privind protecția drepturilor omului.

În acest sens, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a subliniat în mod constant că orice restrângere a drepturilor fundamentale trebuie să îndeplinească cerințele de legalitate, necesitate și proporționalitate într-o societate democratică.¹ Astfel, ingerințele statului în exercitarea drepturilor nu pot fi arbitrare și trebuie să fie limitate la ceea ce este strict necesar pentru atingerea unui scop legitim.

De asemenea, conceptul de „marjă de apreciere” acordat statelor în evaluarea necesității unor astfel de măsuri nu este unul absolut, fiind supus controlului juridic. Instanța europeană verifică dacă există un just echilibru între interesul general și protecția drepturilor individuale, sancționând excesele autorităților naționale.

În practică, dificultatea majoră constă în menținerea acestui echilibru într-un context în care amenințările sunt percepute ca fiind urgente și imprevizibile. Riscul este ca, sub pretextul securității, statele să adopte măsuri disproporționate sau să normalizeze restrângeri ale drepturilor care ar trebui să rămână excepționale.

În consecință, raportul dintre securitate și libertate rămâne unul dintre cele mai sensibile domenii ale dreptului contemporan, reflectând nevoia permanentă de a proteja atât colectivitatea, cât și individul, fără a compromite valorile fundamentale ale unei societăți democratice.

6. Concluzii

Protecția juridică a individului constituie una dintre cele mai relevante expresii ale transformării dreptului internațional contemporan, ilustrând trecerea de la o ordine juridică centrată exclusiv pe state la una în care persoana umană dobândește o poziție juridică autonomă. Această evoluție nu este doar rezultatul dezvoltării normative, ci reflectă o schimbare profundă de paradigmă, în care demnitatea umană devine un reper central al ordinii juridice globale.

Analiza realizată în cadrul prezentului studiu evidențiază faptul că, în ultimele decenii, protecția juridică a individului a cunoscut o consolidare semnificativă, atât în plan normativ, cât și instituțional. Dezvoltarea mecanismelor juridice internaționale, în special prin activitatea Curții Europene a Drepturilor Omului a contribuit decisiv la transformarea drepturilor fundamentale din simple enunțuri declarative în standarde juridice efective, susceptibile de aplicare și control.

Cu toate acestea, această evoluție nu trebuie interpretată într-o manieră excesiv optimistă. În pofida progreselor incontestabile, protecția juridică a individului rămâne structural limitată de

¹ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Ghid privind Articolul 15 din Convenție: Derogarea în timp de urgență, disponibil: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_15_rum, accesat 20.04.2026

caracterul descentralizat al dreptului internațional și de dependența acestuia de voința statelor. Lipsa unor mecanisme coercitive eficiente și dificultățile de executare a hotărârilor internaționale afectează în mod direct efectivitatea drepturilor recunoscute.

În același timp, fragmentarea normativă a dreptului internațional, evidențiată în mod convingător de Martti Koskenniemi, generează incoerență și incertitudine juridică, afectând capacitatea sistemului de a oferi o protecție uniformă și previzibilă. Această fragmentare nu este doar o problemă teoretică, ci are consecințe practice asupra modului în care drepturile individului sunt interpretate și aplicate.

Mai mult, provocările contemporane, precum digitalizarea, mobilitatea transnațională și tensiunile dintre securitate și libertate, evidențiază limitele cadrului juridic existent. Protecția juridică a individului este din ce în ce mai des confruntată cu situații care depășesc logica tradițională a raporturilor dintre stat și cetățean, ceea ce impune o regândire a mecanismelor juridice.

În acest context, se poate susține că evoluția dreptului internațional al drepturilor omului nu a eliminat tensiunea dintre suveranitate și protecția individului, ci a reconfigurat-o. Statul rămâne actorul central al sistemului, însă legitimitatea sa este tot mai mult condiționată de respectarea drepturilor fundamentale.

Prin urmare, viitorul protecției juridice a individului nu depinde exclusiv de dezvoltarea unor noi norme, ci mai ales de capacitatea sistemului internațional de a asigura efectivitatea celor existente. Consolidarea mecanismelor de implementare, reducerea fragmentării normative și adaptarea la noile realități globale reprezintă condiții esențiale pentru creșterea eficienței protecției juridice.

În concluzie, protecția juridică a individului nu trebuie privită ca un proces finalizat, ci ca unul în continuă evoluție, aflat la intersecția dintre idealul universal al drepturilor omului și realitățile politice ale sistemului internațional. Tocmai această tensiune definește dinamica și relevanța actuală a domeniului, precum și necesitatea unei abordări critice și adaptative.

Bibliografie:

A. Doctrină

1. Cassese, Antonio, *International Law*, Oxford University Press, 2001, disponibil la: https://archive.org/details/internationallaw0000cass_i4s0/page/n8/mode/1up, accesat 10.04.2026
2. Koskenniemi, Martti, *Fragmentation of International Law: Difficulties Arising from the Diversification and Expansion of International Law*, 2006, disponibil la: https://www.mpil.de/files/pdf4/annuaire/annuaire_2013/03_koskenniemi.pdf, accesat 15.04.2026.
3. Shaw, Malcolm N., *International Law*, 4th ed., Cambridge University Press, 1997, disponibil la https://archive.org/details/internationallaw0000shaw_16i4/page/n9/mode/2up, accesat la data de 17.04.2026.

B. Instrumente juridice și documente oficiale

1. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Guide on Article 2 of the European Convention on Human Rights – Right to life*, actualizat la 31 august 2025, disponibil la: <https://ks.echr.coe.int> (accesat 17.04.2026).
2. United Nations, *Universal Declaration of Human Rights* (1948), disponibilă la: <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights> (accesat la 10.04.2026).
3. United Nations, *Responsibility to Protect*, disponibil la: <https://www.un.org/en/genocide-prevention/responsibility-protect/about>, accesat 19.04.2024
4. Uniunea Europeană, *Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation)*, disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj> (accesat la 16.04.2026).
5. United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Convention Relating to the Status of Refugees* (1951), disponibil: <https://www.unhcr.org/1951-refugee-convention.html> (accesat 19.04.2026).
6. Curtea Penală Internațională (ICC), disponibilă la: <https://www.icc-cpi.int> (accesat 19.04.2026).
7. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR), disponibil: <https://www.ohchr.org/en/instruments-and-mechanisms> (accesat la 14.04.2026).

C. Jurisprudență

1. *Soering v United Kingdom*, hotărârea din 7 iulie 1989, disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-57619> (accesat 18.04.2026).

2.Osman v United Kingdom, hotărârea din 28 octombrie 1998, disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-94149> (accesat 18.04.2026).

Copyright©GHEGHEȘ Cristina, 2026.

Contacte / Contacts / Контакты:

GHEGHEȘ Cristina.

Studentă-doctorandă, Universitatea de Studii Europene din Moldova;
Cadru didactic asociat, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași,
Iași, România.

E-mail: cristinagheg@yahoo.com ;

<https://orcid.org/0009-0008-7192-6288>

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2026.22-2.12>